

[Steen Folke]

Hele EF er opbygget i et forsøg på at løse de problemer, som den højtudviklede kapitalisme er ramlet ind i – sådan som det dramatisk er kommet til udtryk gennem de sidste 5 års krise både i EF-landene og i de øvrige kapitalistiske lande. Men alle forsøg på problemløsning undgår omhyggeligt at angribe det, der er problemernes og krisens dybere-liggende årsag, nemlig de modsigelser, der er indbygget i selve det kapitalistiske system, hvor den private ejendomsret til produktionsmidlerne er fundamentet, og hvor profitmekanismen er drivkraften. Tværtimod er det kendetegnende for alle EFs foranstaltninger, at de har karakter af symptombe-kæmpelse, og at et vigtigt sigte med dem er at styrke og cementere det samfundssystem, der er årsag til sygdommen. Derved adskiller EFs foranstaltninger sig ikke fra dem, der gennemføres på nationalt plan, bl. a. i Danmark.

I stedet for at løse det hovedproblem, som arbejdsløsheden udgør i alle EF-lande, ved at angribe det økonomiske system, der er årsag til arbejdsløsheden, så består den fælles EF-medicin i den såkaldte indkomstpolitik, som aldeles ikke har formået at reducere arbejdsløsheden, og som rammer arbejderklassen dobbelt: dels udhuler indkomstpolitikken reallønnen – det er så at sige det, der er meningen med den – dels undergraver den måde, hvorpå den gennemtvinges, arbejderklassens faglige rettigheder og aktionsmuligheder. At profiterne og kapitalens position i det hele taget styrkes herigennem, skal man være topsocialdemokrat for at finde nogen trøst i. Opbygningen af et såkaldt europæisk monetært system og den hermed sammenhængende nødvendige samordning af EF-landenes økonomiske politik skal vurderes i denne sammenhæng.

Jeg har tilladt mig at fortolke EMS som »Evnsvage Ministres Sikkerhedsnet«. Min hensigt hermed er ikke at fornærme Anker Jørgensen-regeringens skiftende ministre, hvis gennemsnitlige intelligens næppe er under middel, men ser man på de resultater, som ministre i de sidste 4 års socialdemokratisk ledede regeringer har opnået, eller rettere mangelen på resultater, f. eks. med hensyn til bekæmpelse af arbejdsløshed, så bliver det klart, at det har knebet med evnerne.

Det sikkerhedsnet, som EMS skal udgøre, kan give en falsk tryghedsfølelse. Vel er der hjælp at hente udefra, når de økonomiske problemer tårner sig op, men denne hjælp bliver vel at mærke på betingelser dikteret af de stærkeste EF-lande med Vesttyskland i spidsen. I forbindelse med et hårdhændet forsøg på at gennemtvinge indkomstpolitikken og nedbringe betalingsbalanceunderskuddet vil der være hjælp at få, men man skal ikke foregøgle nogen, at kreditterne beredvilligt stilles til rådighed, hvis regeringen skulle forsøge at lægge kursen om, f. eks. ved gennem en ekspansiv økonomisk politik at bekæmpe arbejdsløsheden.

Siden 1969 har EF forgæves søgt at opbygge en egentlig økonomisk og monetær union. Op gennem 1960erne fik man virkeliggjort toldunionen og den fælles landbrugs-politik, men de tilbagevendende valutakriser i årene 1967-69 gjorde det klart, at hvis samarbejdet i EF skulle fungere efter hensigten, var det nødvendigt med et yderligere trin i integrationsprocessen: dannelsen af en økonomisk og monetær union. Denne blev på baggrund af Wernerrapporten besluttet af de 6 EF-landes stats- og regeringschefer på topmødet i Haag i december 1969, men dette trin i integrationsprocessen mislykkedes som bekendt fra begyndelsen. Man nåede til enighed om at starte samarbejdet i foråret 1971, men det brød sammen allerede i sommeren samme år som resultat af en ny valutakrise, hvis højdepunkt var USAs suspension af guldindløseligheden.

Så forsøgte EFs Ministerråd i begyndelsen af 1972 en ny køreplan til virkeliggørelse af den økonomisk-monetære union. Som et første valutapolitisk skridt enedes man om at begrænse de enkelte EF-landes kursvariationer over for hinanden til 2,25 pct., hvad der giver muligheder for en maksimal værdiforskydning på 4½ pct., svarende til det maksimale udsving over for dollar, altså det såkaldte slangesamarbejde sådan som det stort set eksisterer den dag i dag.

I løbet af en 10 års periode skulle man herefter kunne virkeliggøre tankerne om en økonomisk-monetær union, men det kom til at gå anderledes. Det øgede samarbejde og den fælles valutareserve kunne man ikke blive enig om, og desuden trådte England, Frankrig, Irland og Italien ud af valutasa-marbejdet, som derefter har bestået af Vest-